

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación da materia de Rutina de estiramientos e consciencia corporal

curso 2023/2024

M
o
d
e
l
o
.
P
r
o
g
r
a
m
a
c
i
ó
n
.
M
D
8
5
P
R
O
0
1
.

Profesorado: Hugo Portas Ricoy

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía	5
3.	Atención á diversidade	6
4.	Temas transversais	8
	4.1 Educación en valores	8
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e comunicación (TIC's)	8
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	9
6.	Secuenciación do curso e avaliación	10
	6.1 Curso: 6º curso de Grao Profesional	10
7.	Procedementos de adaptacións para a docencia non presencial	17
8.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	18
9.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	19

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CMUS Profesional de Santiago
Rúa Monte dos Postes s/n Santiago de Compostela CP
15703Coruña (A)
Tíno. 981519845, Fax 981519845
cmus.santiago@edu.xunta.es

UNIÓN EUROPEA

Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

1. **Introdución**

A práctica performativa en calquera especialidade de Educación Artística Musical implica a repetición dun gran número de accións de precisión. Por iso, o instrumentista está suxeito a diferentes factores que o predispoñen a sufrir diversos trastornos musculoesqueléticos: tendinite, síndrome de atrapamento nervioso e distonías. Así, o establecemento de rutinas de prevención baseadas na realización de determinados exercicios de quecemento e flexibilidade, ademais da práctica habitual de exercicio físico, están a xurdir como estratexias eficaces para a prevención de lesións (Lledó e Lledó, 1).

As horas de estudo adoitan centrarse no desenvolvemento da técnica interpretativa mediante unha práctica intensa, baseada nunha gran cantidade de accións de precisión realizadas de forma repetitiva, xeralmente con mans, brazos, cabeza e outras partes do corpo que interveñen indirectamente (Lledó e Lledó, 1). As tensións que se xeran en determinados grupos musculares durante a mesma, xunto coa elevada frecuencia de repetición de determinados xestos/accións, constitúen un dos principais factores de risco de lesión nos instrumentistas (Manchester e Flieder, 1991 en Lledó e Lledó).

Integrar o desenvolvemento das actividades preventivas como rutina no estudo diario favorece o progreso físico do músico. Tendo en conta o limitado tempo que con carácter xeral se lle dedica a este aspecto na materia principal da especialidade, a materia RUTINA DE ESTIRAMIENTOS E CONSCIENCIA CORPORAL (RECC) pretende reforzar as seguintes áreas:

- Flexibilidade: aumenta o rango de mobilidade articular, evitando a aparición de lesións e favorecendo a recuperación muscular despois da práctica.
- Forza: compensar aqueles grupos musculares que non interveñen directamente na práctica instrumental pero que son fundamentais para a postura corporal.
- Capacidade cardiovascular: soportar mellor as cargas de horas de práctica.
- Respiración: gaña capacidade pulmonar, fortalece a relaxación dos músculos implicados

- Equilibrio: mellora a postura corporal e axuda á audición (Jovacs e Pasztor, 2010).

Ademais, o alumnado de 6o de Educación Musical Profesional teñen en xeral unha considerable carga lectiva e varios retos a curto prazo como o P.A.U. ou a Proba de acceso ás Ensinanzas Artísticas Superiores que aumentan o nivel de estrés.

Con esta materia eminentemente práctica preténdese: mellorar a condición física e metálica do músico, flexibilizando e tonificando os seus músculos e articulacións; fortalecer a respiración; e ao mesmo tempo, acostumar ao alumno a unha rutina de quecemento antes e despois da práctica instrumental.

A materia optativa “RUTINA DE ESTIRAMIENTOS E CONSCIENCIA CORPORAL” impartirase en 6o de Educación Musical Profesional para aqueles alumnos que desexen complementar a súa formación.

A proporción mínima de alumnos será de 5. En canto ao máximo, procuraremos non superar o número de 10 alumnos. O tempo lectivo da materia optativa será dunha hora semanal.

2. Metodoloxía

Opcións metodolóxicas propias.

A metodoloxía docente é o conxunto de dispositivos pedagóxicos que configuran a forma de ensinar, pero a aprendizaxe non está necesariamente garantida cun profesor que coñeza moitos métodos pedagóxicos. O método non é a causa exclusiva da aprendizaxe pero si conleva certas carencias no proceso (Zaragozá, 2009: 214-215).

Pont sinala que o método é, entre outras cousas, a “simulación da realidade, a súa provisionalidade e adaptabilidade, a súa contribución á organización da acción e a súa intencionalidade na procura do coñecemento” (Pont 1995, p. 12).

Antes de avanzar na presentación da metodoloxía, hai que ter en conta que calquera método está directamente conectado co contexto. Isto alertanos de posibles desviacións na consecución de resultados, aínda que a eficacia dun ou doutro método estea sobradamente probada. En todo caso, porase o maior énfase no ensino para o descubrimento guiado e o ensino para a práctica autotélica, aínda que sempre tendo en conta que debe ser personalizado, flexible, progresivo, integrador, funcional, motivador, interdisciplinar, globalizador, orientador e preparatorio. .

Ensinanza por descubrimento guiado

Básicamente, preséntase unha guía aos estudantes para aprender o contido. Este proceso producirá un descubrimento de maior envergadura xa que o alumnado debe ter adquirido, a través da recepción, as pegadas de coñecemento que deben esforzarse en reunir para descubrir o contido. Isto require dunha configuración previa por parte do profesorado das estratexias e pasos a seguir para provocar no alumnado unha construción interna de novos esquemas de coñecemento conectando o presente coas aprendizaxes previas que estarán fundamentalmente relacionadas coa interpretación co instrumento (Zaragozá, 2009: 218-220).

Este método rompe coa metodoloxía da clase maxistral, aumentando significativamente a interacción dentro da aula. Todo isto leva a un gran brote de creatividade conxunta, entre o alumno e o profesor, que fai que a aprendizaxe sexa moito máis atractiva. Evidentemente, a creatividade debe ter a súa tradución nunha certa flexibilidade por parte do profesor e prestar

atención ao contexto en todo momento, sen ser demasiado estrito co seguimento do método. O procedimental, saber facer e saber que facer para aprender. A calidade da aprendizaxe é fundamental, debe estar sempre conectada cos coñecementos previos e dentro da Zona de Desenvolvemento Potencial que postula Vygotsky. Esta metodoloxía require un proceso de avaliación máis complexo e é naturalmente un método máis lento pero conduce a unha aprendizaxe máis robusta e motivadora (Zaragozá, 2009: 243-251).

Durante todo o proceso prestarase especial atención ás actividades que favorezan o traballo en equipo e, en consecuencia, a aprendizaxe cooperativa mediante a práctica de habilidades sociais.

Como guía para organizar o tempo en cada sesión, propóñense os seguintes apartados:

- Montaxe, 10 minutos: preparar a aula, roupa e calzado e situarse para comezar a sesión.
- Iniciación, 10 minutos: orientada a conseguir o ambiente, concentración e tonificación muscular necesarios.
- Parte principal, 35 minutos: estiramientos, exercicios de respiración e outros exercicios específicos de relaxación.
- Adeus, 5 minutos: conclusións finais e despedida da sesión.

Cada sesión estará baseada no estado físico do alumnado e a intensidade e dificultade irase modulando en función do avance na execución dos exercicios.

3. Atención á diversidade

Realizarase unha avaliación inicial de forma xeral ao inicio do curso, tratando de coñecer as características individuais de cada alumno/a para identificar o máis prematuramente posible as medidas de atención precisas, en coordinación co profesorado do departamento e os titores/as de cada un dos alumnos/as.

Dado que as clases se desenrolan en pequenos grupos, levarase a cabo axeitando a programación ao ritmo de cada alumno, adaptando os exercicios e os contidos ao caso particular.

No caso de non detectar necesidades específicas de apoio educativo dentro do grupo as **medidas de atención á diversidade non significativas** serán as seguintes:

- Medidas de carácter xeral:
 - Selección do repertorio e exercicios atendendo a criterios sociocéntricos (necesidades, intereses, motivacións, posibilidades...).
 - Establecemento de tarefas de reforzo e ampliación prestando atención aos diferentes ritmos de aprendizaxe do grupo.
- Medidas personalizadas:
 - Alumnado coa materia pendente do curso anterior: maior atención a posibles necesidades do alumno/a e contacto permanente co titor/a co fin de establecer unha estratexia conxunta no caso de atoparse dificultades.
 - Exentos da práctica instrumental de forma temporal (enfermidade, lesión ou outras causas debidamente xustificadas): no caso de alumnos/as que por causa prolongada non poidan participar nun porcentaxe superior al 50% das sesións, deberán realizar un exame final cas mesmas características que o indicado nos casos en que a avaliación continuada non sexa posible. Aqueles que polo motivo que fora non poidan participar puntualmente nalgunha das sesións, deberán facerse cargo de coñecer o traballado da clase e, na medida do posible, realizalo na casa, procurando así evitar un prexuízo no ritmo de traballo das seguintes sesións para o grupo e para el mesmo.

Se se detectaran necesidades específicas de apoio educativo dentro do grupo as **medidas de atención a diversidade significativas** reflexaranse nunha adaptación curricular personalizada tendo en conta a opinión dos membros do departamento ao que a materia está adscrita e que poderá seguir diferentes estratexias como:

- Variación da metodoloxía e adaptación do material didáctico
- Proposta de actividades complementarias e de apoio
- Maior flexibilidade en canto ao ritmo de traballo

4. Temas transversais

Son contidos de ensinanza esencialmente actitudinais que responden a problemas e realidades directamente relacionados coa vida cotiá de actualidade no ámbito social e que pola súa transcendencia demandan un tratamento educativo.

4.1 Educación en valores

A Educación Musical, e especialmente a materia de improvisación, debido ao seu carácter aberto e participativo, é unha área privilexiada para a incorporación dos temas transversais como:

- Educación para a igualdade de oportunidades entre ámbolos sexos
- Educación para a saúde
- Educación para o ocio
- Educación ambiental
- Educación para a paz
- Educación do consumidor

Ademais, ao longo do curso o Centro organiza periodicamente actividades nas que todos estes aspectos están moi presentes, falamos de actuacións, intercambios con outros conservatorios, conferencias, cursiños, e, principalmente, de concertos solidarios en favor de diferentes institucións comprometidas coa nosa sociedade.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e comunicación (TIC's)

Nesta materia, dado o carácter principalmente auditivo, e nalgún caso visual, de moitos dos contidos plantexados, o uso das TIC's complementa e facilita en boa medida, o proceso de ensinanza – aprendizaxe. Serán canles instaurados de uso compartido entre profesorado e alumnado.

Os principais recursos a utilizar, serán as ferramentas de organización grupal, como Microsoft Teams, Google Classroom e Grabacións. Asimesmo tamén se poderá utilizar para a

visualización de videos e grabación aplicacións como youtube. Para crear un acompañamento para os momentos prácticos de improvisación poderá ser de axuda a aplicación Band in a Box.

O profesorado pode facer uso do formato dixital para rexistrar as anotacións das sesións de clase nos cadernos de aula do alumnado mediante un ordenador ou tableta.

Non se permitirá o uso do móbil nin a grabación en video e/ou audio ou a toma de fotografías nas sesións de clase se non é co permiso explícito do profesor e dos alumnos e alumnas implicados, e sempre e cando sexa por motivos estritamente pedagóxicos.

Na actual situación de minimización da actividade presencial do alumnado no centro derivada das medidas adoptadas en relación á prevención do contaxio e propagación, o profesorado poderá reforzar os avances do alumnado a través de vídeo chamadas e grabacións individuais ou colectivas por medios telemáticos.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Fomentarase a asistencia dos alumnos e alumnas a concertos, cursos, clases de reforzo, conferencias, etc. que xurdan tanto dentro coma fóra do centro sobre todo das relacionadas ou que poidan ser de interese para a materia.

En calquera caso as actividades complementarias e extraescolares que organice o Centro, ou nas que participe activamente, relacionadas ou non con esta materia, serán definidas ao comezo de cada curso dentro do Programa de Actividades Culturais e de Promoción das Ensinanzas.

6. Secuenciación do curso e avaliación

6.1 Curso: 6º curso de Grao Profesional

6.1.1 Obxectivos

1. Mellorar a condición física, fortalecendo e flexibilizando a columna vertebral e os músculos implicados na interpretación musical.
2. Familiarizarse coas diferentes técnicas ou exercicios de respiración para mellorar a capacidade pulmonar e servir como recurso para reducir a ansiedade e o estrés antes dunha proba ou concerto.
3. Introducir os estiramientos como hábito no estudo diario co instrumento.
4. Adquirir autoconsciencia do corpo para afrontar os retos impostos polo manexo dun instrumento musical.
5. Adquirir unha posición equilibrada que supere os vicios posturais que xeran tensión.
6. Valorar a preparación física para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na escoita e na interpretación.
7. Valorar o silencio como elemento de relaxación.
8. Crear un clima de convivencia onde o alumnado poida expresar libremente as súas inquietudes.
9. Propoñer exercicios individualizados que axuden a resolver problemas concretos.

6.1.2 Contidos

1. Estiramientos da columna vertebral.
2. Estiramientos dos brazos, pescozo, antebrazos, mans e pernas.
3. Exercicios de respiración para fortalecelo ou como técnica de relaxación.
4. Exercicios de relaxación e concentración.
5. O traballo da postura corporal.

6. Hábitos de estudo. Estiramento e quecemento.

7. O silencio como elemento de concentración, relaxación, etc.

6.1.3 Avaliación

O procedemento será de avaliación continua: Tomando mostras de todo o proceso, dende a avaliación inicial ata a avaliación final e as conclusións utilizaranse para, do mesmo xeito, avaliar obxectivos, contidos e procesos da presente programación de cara a súa constante mellora. Como instrumentos para controlar o grao de consecución dos obxectivos temos que mencionar a entrega de traballos propostos, a observación individual do alumnado naquelas actividades prácticas que se propoñan, así coma a referencia cruzada que se toma no departamento didáctico cando, no transcurso das diversas reunións do mesmo, se compartan os progresos do alumnado e dos grupos que cursen dita asignatura.

Criterios de avaliación

1. Manter unha actitude de concentración e interiorización durante a clase.
2. Valorar o silencio e poder mantelo mentres se practican técnicas de relaxación.
3. Utilizar o esforzo muscular, a relaxación e a respiración adecuadas ás esixencias de cada exercicio da clase, esforzándose constantemente por mellorar a postura e as limitacións sen acomodarse.
4. Ter unha autoimaxe axustada e unha autoestima que nos permita actuar en público, superando o medo escénico.
5. Interrelacionar os aspectos traballados na clase, especialmente a respiración e o control muscular, e adaptalos á execución instrumental.
6. Presenta aos teus compañeiros unha serie de exercicios previamente preparados.

Os mínimos esixibles necesarios para superar a materia:

- Participar semanal na clase nos diferentes exercicios propostos polo profesor.
- Presentar un guion da dos exercicios que plantexará na súa exposición.
- Executar a súa exposición de exercicios con rigor, unha temporización acertada e variedade de exercicios de cada grupo muscular.
- Entregar todas as follas de suxerencias da execución dos compañeiros.
- Tocar en dúas ocasións diante dos compañeiros un programa libre de repertorio da asignatura de Instrumento, cun máximo de 20 minutos cada intervención.
- Respetar as quendas de intervención e as interpretacións dos compañeiros.

Enténdese que este proceso de participación inclúe unha actitude activa e procurando, na medida do posible, executar, en grupo e individualmente, os exercicios seguindo as pautas. A asistencia a clase é determinante para coñecer os exercicios que se levan a cabo.

Procedementos e ferramentas de avaliación

O procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua, polo tanto, en cada unha das sesións de clase farase un seguimento do grao de consecución dos obxectivos e dos contidos abordados. O Profesor/a valerase das seguintes ferramentas para a avaliación do alumnado:

- Observación directa e seguimento de cada unha das sesións de clase.
- Seguimento do grao de estudo e da continuidade na asistencia, así como norelacionado cos materiais didácticos propostos.
- Grao de participación e actitude en cada clase-concerto e/ou actividade proposta.
- Exercicios puntuais (individuais ou en grupo) de calquera dos aspectos do tratado na aula a petición do profesor, se fose necesario.

O profesor/a levará conta destes aspectos por escrito nun rexistro/diario de clase do que será responsable el mesmo co fin de dar trazabilidade, transparencia e accesibilidade en todo momento á avaliación do alumnado.

Criterios de cualificación

- Utilizar o esforzo muscular, a relaxación e a respiración adecuadas ás esixencias de cada exercicio.
- Interrelacionar a respiración e a relaxación coa actuación instrumental.
- Comunicar os exercicios prácticos de forma clara e exemplar aos compañeiros.
- Seguir as pautas marcadas na execución de cada exercicio.

Mediarán entre os catro, a 25% cada un. Empregaranse tantas rúbricas como considere o docente no transcurso de cada avaliación.

Cada cualificación de cada avaliación mediará coas demais na nota final.

Rúbrica												
CA	CC	CRITERIO DE CUALIFICACIÓN	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CA1	25%	Utilizar o esforzo muscular, a relaxación e a respiración adecuadas ás esixencias de cada exercicio.	Non o fai nunca	Non emprega case nada da técnica de respiración	Ten problemas graves para usar unha respiración completa habitualmente	Ten problemas para empregar de maneira consciente unha respiración completa e afectan negativamente a unha técnica equilibrada	Ten dificultades para respirar de maneira completa e obter flexibilidade aceptable	Capaz de manter, ás veces, unha respiración completa	Non ten excesivas dificultades para manter empregar unha respiración completa que non afecte moito á flexibilidade	Xeneralmente a súa respiración é completa, pero non aproveita o espazo temporal ou non acadada o rendemento óptimo da respiración	Case sempre respira de maneira consciente, empregando o máximo espazo temporal dispoñible, e a forma de embocadura óptima para acadar a respiración completa e unha flexibilidade básica equilibrada.	Sempre respira de maneira consciente, empregando o máximo espazo temporal dispoñible, e a forma de embocadura óptima para acadar a respiración completa e unha flexibilidade básica equilibrada.
CA2	25%	Interrelacionar a respiración e a relaxación coa actuación instrumental.	Non o fai	Non é capaz de executar ningún fragmento onde as relaciónee	Non é capaz de executar ningún exercicio completo relaxado	Non é capaz de executar os exercicios completos con relaxación	Executa os exercicios, pero sen empregar a medida de relaxación axeitada para unha actuación instrumental.	Executa os exercicios empregando a respiración e a relaxación, pero non acadada os resultados axeitados para actuación instrumental.	Executa e interrelaciona respiración, relaxación, pero falta homoxeneidade nos diferentes rexistros	Executa e interrelaciona a respiración, relaxación, empregando unha boa parte das medidas suxeridas	É capaz de executar e interrelaciona a respiración e relaxación empregando na medida do posible, todas as suxerencias	É capaz de executar e interrelaciona a respiración e relaxación empregando todas as medidas suxeridas
CA3	25%	Comunicar os exercicios prácticos de forma clara e exemplar aos compañeiros.	Négase a verbalizar	Non comunica ningunha suxestión e exercicio	Non valora ningunha suxestión nin comunica de maneira clara, pero intentao	Non comunica de forma concreta ningún aspecto fundamental ou técnico de cada exercicio	Fala de xeneralidades	Fala de xeneralidades pero describe algúns aspectos obxetivamente de cada exercicio	Describe con adxetivos algún dos aspectos clave de cada exercicio	Describe con adxetivos case todos os aspectos descritivos de cada exercicio.	Valora e comunica de forma precisa e rica aspectos técnicos concretos de cada exercicio	Valora e comunica de forma precisa e rica na linguaxe técnica aspectos clave da execución de cada exercicio
CA4	25%	Seguir as pautas marcadas na execución de cada exercicio.	Non segue nada	Non segue practicamente nada, con interrupcións continuas no discurso e sen progreso	Non segue o proceso nin aplica a instrucións.	Non organiza e segue ningunha indicación nin adica o tempo necesario.	Solo segue aquilo que lle gusta e sen profundizar nin planificalo. Rexeita cooperar ou facer máis ca o mínimo.	Solo segue aquilo que lle gusta e sen profundizar nin planificalo, pero coopera en facer máis ca o mínimo.	Segue regularmente, aínda que podería aproveitar mellor as instrucións, pero cóstalle seguir o discurso de cada exercicio	Segue regularmente, aínda que podería aproveitar mellor as instrucións. Colabora con profesor e interesase pola súa progresión.	fai o suficiente e emprega as suxestións proveitosas. Trata de mellorar sempre o rendemento seu.	fai todo para sacar o máximo rendemento e empregar as técnicas máis proveitosas. Trata de mellorar sempre o rendemento seu.

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Non procede a ampliación de matrícula ao tratarse dunha materia de 6º curso de Grao Profesional.

6.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

- Para os alumnos que suspendan algunha das avaliacións parciais do presente curso, realizarase un plan de traballo específico, baseado na programación didáctica da materia, que pode constar de novas actividades de reforzo e de avaliación nos aspectos que precisen de mellora. No momento no que o alumno ou alumna supereao longo do presente curso cada un dos obxectivos mínimos esixidos na avaliación ou avaliacións parciais que tivera pendentes, estas consideraranse superadas.
- Para os alumnos que teñan a materia pendente do curso anterior realizarase un plan de traballo mais específico baseado na programación didáctica da materia e nos puntos que necesiten de unha mais grande mellora por parte do alumno ou alumna, e que poderá constar de novas actividades e/ou recursos complementarios, que axuden a reforzar ditos aspectos. No momento no que o/a alumno/a supere cada un dos obxectivos mínimos esixidos para o curso que figure como pendente, poderase considerar superado o curso pendente correspondente.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba, de carácter escrita e instrumental, na semana de exames previa ás sesións de avaliación. Nese caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación,

A proba consistirá no seguinte:

1. **Proba de carácter escrito ou oral:** Esta proba versará sobre os contidos teóricos descritos durante o curso. Bibliografía: *Enciclopedia de ejercicios de estiramientos*. Óscar Morán Esquerdo. Ed. Pila Teleña.
2. **Proba de carácter práctico:** sesión de 30 de exposición por parte do alumno ou alumna dunha rutina de estiramientos coa explicación correspondente. Empregarase a mesma rúbrica.

Mediará a nota entre as dúas probas.

Probas extraordinarias

Aqueles alumnos que non superaran a materia no mes de xuño disporán dunha proba extraordinaria para a recuperación da mesma. Nela deberán demostrar o dominio sobre todos os contidos mínimos esixibles do curso para poder aprobar a materia.

A proba consistirá no seguinte:

Proba de carácter escrito ou oral: Esta proba versará sobre os contidos teóricos descritos durante o curso. Bibliografía:

Proba de carácter práctico: sesión de 30 de exposición por parte do alumno ou alumna dunha rutina de estiramientos coa explicación correspondente.

Empregarase a mesma rúbrica.

Mediará a nota entre as dúas probas.

7. Procedementos de adaptacións para a docencia non presencial

Nos casos nos que a actividade presencial non sexa posible debido á situación actual en xeral ou debido a enfermidade do alumnado, o profesorado establecerá un seguimento telemático a través de gravacións ou videoconferencias.

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación a traballar nestes casos serían os mesmos programados para o curso.

8. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

O seguimento e avaliación da programación será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estes aspectos, así coma calquera outra idea ou proposta de mellora será incluída na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso. Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos; entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos; e correlación entre os criterios de avaliación, os mínimos exigibles e os criterios de cualificación.
- **Alumnado:** relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

9. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

A Materia de Improvisación está adscrita ao Departamento de Corda, polo que os profesores que imparten a materia participaran na avaliación deste departamento.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Na memoria final do Departamento farase constar todos os aspectos ou acordos relevantes a este respecto, e a ter en conta de cara ao curso seguinte.

Neste proceso tamén se terá en conta a análise das enquisas de satisfacción do alumnado, así coma posibles aportacións que xurdiran nas reunións da Comisión de Coordinación Pedagóxica, ou do resto do profesorado do centro.

Ademais, nas reunións do departamento trataranse outros aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento ou o centro para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

